

Vedhandlarns pojk

av

Björn Ljungquist

När sirenen på plåtverkstadens vägg ljöd och förkunnade att dagens arbete var slut, var Kurt redan omklädd och klar att gå hem. Eftersom han jobbade som driftselektriker tillsammans med Tysken nere vid elförrådet vid torrdockan, så kunde han ha alla sina gångkläder på en krok i elektrikerbyssjan vid dockan. Då behövde inte springa upp till de stora kaklade omklädningsrummen ovanför plåthallen, för att byta om. Försprånget gjorde också att han snabbt kunde dra sin bricka med nummer 5802 från "inkroken" och sätta den på "utkroken", före alla de andra. Motorcykeln hade han ställt alldeles utanför porten, så det var bara att kicka igång och sticka hem. Det innebar också att han kunde komma iväg innan alla Götaverkarna vällde ut och fyllde upp gatorna.

Kurt Larsson jobbade på Lindholmens varv och tyckte att han hade det rätt bra. Varvet hade fullt upp och det var mycket att göra. De hade en sjösättning per kvartal och massor av reparerter. Sjöfartsnäringen blomstrade och varven var trygga och säkra arbetsgivare. Visserligen var jobbet tufft och ofta kände han av i kroppen det när han ilade hem på eftermiddagen. Kvällarna brukade han tillbringa med kompisarna och motorcykeln.

Men i kväll hade lovat att hjälpa farsan ett par timmar. Gubben hade haft ont i ryggen igen och kunde knappt bära, så han kände sig tvungen att hjälpa till. Dom skulle köra Mäster Johansgatan, Karlagatan och Wrangeslgatan i kväll. Det var ett rätt enkelt distrikt, som brukade vara klart innan åtta. Kurts pappa, eller "Vedhandlarn" som kallades till vardags, hade en firma som sålde fotogen till hushållen. Tidigare när man eldade med kol, ved och bricketter, hade han sålt det också. Men nu hade varenda människa en zulukamin kopplad till kakelugnen, så nu var det bara fotogen som gällde. Fotogenen var också lättare att hantera och skitade inte ned så förskräckligt, fast man luktade ju förstås.

När Kurt kommit hem och slängt i sig lite mat, som mamman hade klart, stod pappan redan nere på gatan med Fargon. Det var en liten lastbil, mörkgrön med svarta framskärmar och Evert Larsson Kol & Koks målat med stora vita bokstäver på lastflakets lämmar. Pappan hade varit ute och kört Gårdadistriktet under dagen. Sedan hade han tappat upp, lastat för kvällskörningen och var redan klar att hämta pojken.

Kurt tyckte pappan var en hårding som trots sin dåliga rygg, tappade upp och lastade mer än sexhundra femliters fotogendunkar varje dag. Han hade byggt upp ett system med pant på dunkarna, så han behövde sällan ringa på hos kunderna, Tomdunkarna stod för det mesta på svalen så det var bara att byta. Sedan gick han och hans hustru Elsa ut på lördagsförmiddagen och inkasserade. Det var ett bra system. Sällan var den någon som lurade dem, fast det hände att någon som inte hade pengar, skickade fram ett barn som kunde meddela att mamma och pappa inte var hemma. Men då hade Evert Larsson lärt sig att han måste ringa på innan nästa leverans.

Distriktet de skulle köra i kväll började längst upp på Mäster Johansgatan 16 och Kurt visste att det gick åt tjugofyra dunkar där. Fadern behövde inte gå ur bilen, utan när Kurt hade lastat av den fotogen som skulle till nummer 16, kunde han rulla ner bilen

till nästa port. Kurt tog dunkarna i ett ok, som han bar över axlarna. Sex och sex och levererade ut. Typiskt nog ville den gamla fru Henriksson i porten ha dubbla dunkar just i dag. Hon kom ut när hon hörde Kurts snabba steg i trappan och påpekade det.

– Han förstår att det är så kallt i de här gamla lägenheterna, sade hon när hon öppnade dörren med en stor filt om axlarna. Och en gammal människa som jag fryser så lätt.

Han nickade instämmande och tänkte att det kom olägligt. Nu fick han springa ner till nummer 14 och hämta en dunk till och så måste han komma ihåg att skriva upp den också.

När klockan var tjugo i åtta hade han och pappan levererat ut tvåhundraåttio dunkar och Kurt kände hur armarna domnade. Han hade på skoj vägt en full dunk nere på firman en gång och den vägde nästan precis fem kilo, på den gamla balansvågen. Så det var inte lite kilo som han och fadern knatade upp och ner med i trapporna med.

– Du kan väl slänga av mig hemma först, bad han fadern, när de svängde ut på Ånäsvägen. Jag skall ner till stan en sväng.

Pappan nickade. Firmans lager låg nere vid Vassen och det skulle inte vara någon större omväg att släppa av pojken vid Bellevue innan han ställde in för kvällen. Så kom han iväg till sina kompisar. Evert var stolt över sin son. Trots att han jobbade hela dagarna på varvet, klagade han aldrig när han fick hjälpa till. Visst ryckte kompisarna i honom, men det var liksom en tradition i familjen att man hjälpte varandra. Och så bodde han ju kvar hemma trots att han var nitton år fyllda. Elsa och han tyckte att pojken kunde göra det tills han gjort värnplikten nästa år.

När Kurt klätt om till jeans skinnpaj och cowboyboots, kickat igång sin nya blåa Triumph Tiger 110 och svängde ut ur Bellevuerondellen var han kung igen. Alla tunga illaluktande fotogendunkar var borta och nu var det bara hojen som gällde. Han hade haft Triumphen i en vecka nu och den väckte alltid uppseende när han kom med den. Det var inte många killar i hans ålder som kunde köpa en ny cykel på det sättet.

Den dagen han hade hämtat ut den hos Uno Ranch nere på Engelbrektsgratan hade han blivit körd dit av en kompis, som varit full av beundran. Han hade lyckats sälja sin gamla AJS 500 till en kille nere i Källered och fick hyggligt bra betalt för den. När han sedan varit utan cykel i en vecka och gått och tittat, hade det varit som innan jul, när han var yngre. Slutligen hade han bestämt sig för Tiger 110:an. Modellen var alldeles ny och det hade bara sålt ett exemplar av den tidigare.

Han fick en bra uppgörelse med pengarna han fått för AJS:en som handpeng och resten på tolv månader, med väldigt låg ränta. Han hade hört förut att Uno Ranch var bra att ha att göra med och han var helt nöjd.

Nere vid Gamlestadstorg stod tre killar han kände och hejade på dem när han körde förbi. De tittade länge efter honom och den blå skönheten han körde. Eftersom han tyckte att han var tidig körde han en sväng förbi Kopparmärra och visade upp sig för de knuttarna som hängde där, innan han bromsade in på Södra Vägen och det fik där de brukade träffas. På fiket beställde han en stor kopp kaffe och en ostmacka, fast han egentligen inte var hungrig. Men det hörde liksom till. Gänget satt längst inne i hörnet och han tog sitt fika och gick dit.

– Här kommer Vedhandlarns pojk på sin nye spis, skrattade en av dem.

Kurt satte ned kaffet, tog av sig vegasmäcken och visade att han bytt ut det gamla SMM märket mot ett alldeles nytt Triumph märke.

– Så du har slutat vara ”Snäll Mot Mamma”, sade en av tjejerna som hette Vivvi och flyttade sig närmare honom. Då kan du kanske vara snäll mot mig istället.

SMM märket stod för Svenska Motormän, men hade i gänget en annan tillskojad tolkning. Sedan satt de en stund och pratade. Någon lade en tjugofemöring i den stora förkromade Würlitzerjukeboxen som stod innanför dörren och när One Night med Elvis fyllde lokalen, kröp Vivvi ihop alldeles intill honom.

Efter lite diskuterande kom de sedan överens om att allihopa skulle ta en sväng upp till Stensjön. Vädret var behagligt och det var fint att sitta på ett av de två fiken uppe vid sjön och se kvällen komma. När de reste sig upp för att gå, smög Vivvi in armen under hans, som ett tecken på att hon nu tillhörde Vedhandlarns pojk.

I karavan körde de med sina motorcyklar genom stan och ut mot Mölndal. Vid Mölndalsbro svängde de av och körde upp mot Kråkan. Men i stället för att köra den vanliga vägen upp för backen tog Kurt av och stannade nedanför parallellbacken som hette Götafors Liden.

– Okej, ropade han. Är de någon som vill dra uppför?

Bertil med sin gråa BSA Golden Flash och Lelle med Sarolean antog utmaningen. Kurt hade ju Vivvi på bak, så Sarolean skulle nog ha chansen att ta honom. Men nu var det så att backen slutade i en tvär högerböj och Kurt var oerhört skicklig förare, en sak som kamraterna hade största respekt för. Så utgången av det improviserade racet var oviss.

En av de andra killarna tog på sig rollen som starter, steg av sin cykel och gick fram med armen höjd.

– Klara, färdiga gå, ropade han och fällde han ned den.

Kurt vred gashandtaget i botten och den stora 650 kubiks maskinen sparkade till bakhjulet. Motorn vrålade och Vivvi kramade om hans midja är han tryckte in tvåan. Innan halva backen var körd kunde han så lägga in treans växel och lämnade så de två andra långt bakom sig. Han behövde inte stila sig i böjen på toppen, utan kunde lugnt och stilla rulla vidare mot bron, över ån och bort mot fiket. Vivvi kramade honom och ropade:

– Du är bäst och Trajan är den snabbaste cykeln i hela stan.

Kurt kände hjärtat växa i bröstet. Med Vivvi där bak så skulle det nog löna sig att ta en sväng bort till den gamla ladan senare i kväll. Han fick väl se.

Framme vid parkeringen vid fiket, vred av tändningen, klev av cykeln och väntade in resten av kompisarna. Sjön låg alldeles stilla och det satt en hel del folk på de gamla bänkarna som serveringen var möblerad med. Med stolthet såg han hur folk runt om slängde gillande blickar mot honom och hans nya cykel. Med den fick han en ställning som innebar förutom massor av intresse från tjejerna, också en viss status. Nu var han jämförbar med Ingvar och hans Vincent, fast det var en 1000 kubikare.

Kvällen i övrigt blev också lyckad. Det övervägande samtalsämnet mellan killarna, när de satt på uteserveringen på Apels fik, var naturligtvis Vedhandlarns pojk, hans nya cykel och dess prestanda. Jens trodde inte att det var bra att varva den så hårt som han gjort i backen, när den var så ny.

– Uno Ranch sa att det var bara att vrida, när jag hämtade den, berättade Kurt. Och han känner ju till sånt. Trajumf, de e kvalité de.

Efter ytterligare ett par koppar kaffe började de röra på sig. Bertil som också hade hittat en tjej, kom upp på parkeringen samtidigt som honom. Vivvi bevakade fortfarande sin karl och hade armen om honom.

– Ska vi ta en sväng bort till ladan i Mölnlycke, sade Kurt.

Bertil instämde nickande. Ladan låg några hundra meter efter de stora tankshindren av betong som fanns kvar sedan kriget, på riksväg 40 eller Risk 40:an som vägen mot Borås brukade kallas bland ungdomarna.

Ladan hade tidigare hyst både hästar och en del annat, men hade nu stått öde under några år. En sak som knuttarna inte var sena att utnyttja, när de ville vara avskilda med sina tjejer och samtidigt ha lite tak över huvudet. Inte heller flickorna hade några invändningar. De visste vad ett besök i ladan innebar och hade varit där tidigare. Det skulle bli en häftig kärleksakt på ett gammalt kvarglömt hästtäckle eller i höet. Men det ingick i spelet ansåg Vivvi. Åkte man med stans snabbaste cykel och en sådan kille som Vedhanlarns pojk, då var det helt okej.